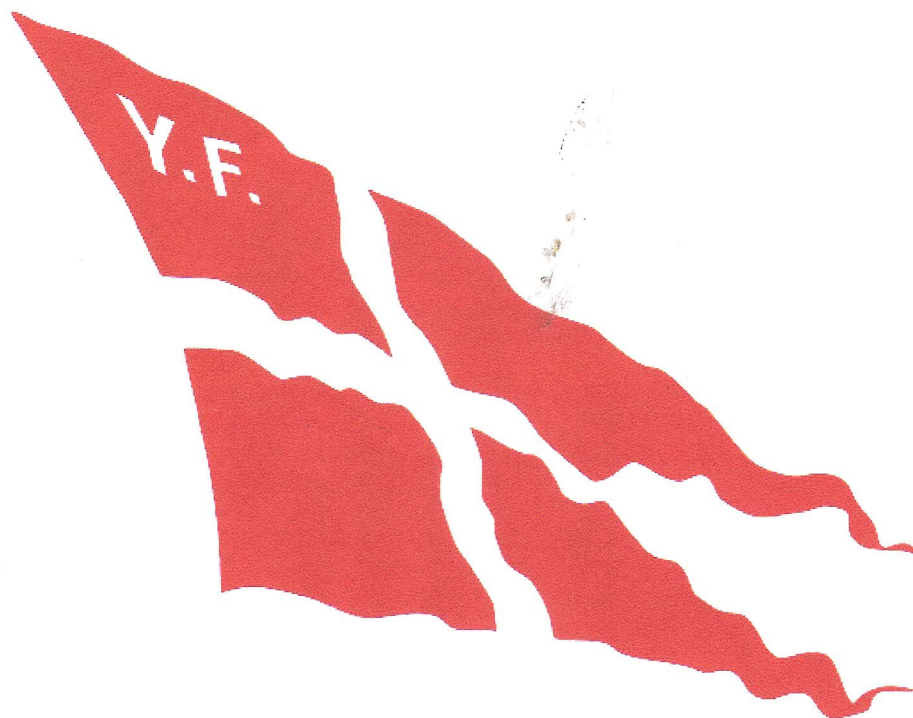

Sådan bør man bruge

DANNEBROG TIL SØS

samt diverse andre flagreglementer.

**DANSK SEJLUNION's
Flagreglement**

Sådan bør man bruge

DANNEBROG TIL SØS

2. udgave 1998

Gennemgået af Danmarks-Samfundet

© Dansk Sejlunion

Tryk:

Oplag: 4000

Mekanisk, fotografisk eller anden
gengivelse af dette materiale eller
dele heraf er forbudt uden tilladelse
fra Dansk Sejlunion.

Dansk Sejlunion
Idrættens Hus
2605 Brøndby
Tlf. 43 26 21 82
Fax 43 26 21 91

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	4
DANNEBROG TIL SØS	5
FLAGET OG DETS BRUG.....	5
SÆRLIGE YACHTFLAG.....	6
FLAGETIKETTE, FLAGFØRING.....	7
FLAGETS STØRRELSE.....	7
FLAGNING I HAVN, TIL ANKERS ELLER UNDER BUGSERING.....	7
FLAGNING UNDER SEJL.....	7
FLAGNING UNDER SEJLADS MED MOTOR ELLER RONING.....	8
FLAGTID.....	8
HILSEN TIL SØS OG TIL ANKERS.....	9
FLAGNING MED TOPFLAG.....	9
SØRGEFLAGNING.....	10
HØFLIGHEDSFLAG	10
TOLDFLAG	10
KLUBSTANDEREN	11
STANDERETIKETTE.....	11
HVOR OG HVORNÅR SÆTTES STANDEREN.....	11
ANDRE STANDERE.....	12
SALINGSFLAGET.....	12
EJERFLAG.....	13
SIGNALFLAG	13
FLAG OVER TOPPEN (TOPPENE) - FESTLIG FLAGNING.....	13
SIGNALFLAG I NØDSITUATIONER.....	14
FLAGNING PÅ LAND	16
SPØRGSMÅL VEDR. BRUGEN AF DANNEBROG TIL SØS	17
1. HVORNÅR HEJSES OG NEDHALES DANNEBROG TIL SØS?.....	17
2. HVEM MÅ ANVENDE YACHTFLAGET PÅ LYSTBÅDE?.....	17
3. HVILKE FLAG BØR FØRES?.....	17
4. MÅ YACHTFLAGET FØRES NAJET TIL HÆKSTAGET PÅ EN SEJLBÅD?.....	18
5. MÅ EN DANSK STATSBOERGER UNDER LÆNGERE OPHOLD I UDLANDET FØRE YACHTFLAG PÅ EN BÅD INDKØBT I PÅGÆLDENDE LAND?.....	18
6. HVIS EN BÅD INDREGISTRERES OG FORSIKRES I UDLANDET, KAN MAN DA SOM DANSK STATSBOERGER SEJLE MED DANNEBROG SOM STUTFLAG?.....	18
7. MÅ EN UDENLANDSK STATSBOERGER MED BOPÆL I DANMARK FØRE DANSK NATIONALFLAG?.....	18
8. HVILKE NATIONALITETSFLAG MÅ EN CHARTERBÅD FØRE?.....	18
9. HVORNÅR ER SEJLADSEN ERHVERVSMÆSSIG?.....	19

INDLEDNING

Vi flager meget i Danmark både i den almindelige hverdag og ved højtidelige lejligheder, såvel på land som til vands. Formålet med denne publikation er at yde vejledning til enhver sejler, som ønsker at bruge Dannebrog til søs på rette måde.

Splitflaget er hovedsagelig forbeholdt Kongehuset samt statens myndigheder og institutioner. I tidens løb har en del større institutioner, virksomheder m.v. af privat karakter fået særlig tilladelse til at benytte splitflag.

Danske sejlere har opnået den store ære at kunne sejle lystsejlads med tilladelse til at anvende orlogsflaget som Yachtflag, og derfor medfølger naturligt en forpligtelse til at flage på en værdig og pietetsfuld måde, således at denne erhvervede ret kan bevares for danske sejlere, som iøvrigt er de eneste sejlere, der generelt har tilladelse til at anvende en nations splitflag.

Danskere kan lide at være uformelle, hvilket er en del af vores livsstil, men direkte formløshed går meget dårligt sammen med brugen af vort nationale symbol.

Der er ikke til dato vedtaget en speciel "flaglov", men brugen af Dannebrog er baseret på gamle "forordninger" og enkelte "cirkulærer". Disse forordninger giver mulighed for fortolkninger af de forskellige spørgsmål, der opstår, når landets samlende symbol indgår i dagliglivets vidt forskellige foreteelser under lige så forskellige vilkår.

Hovedindholdet af denne publikation tager udgangspunkt i Danmarks-Samfundets generelle vejledninger om fanen eller flagets anvendelse, som følger råd og vejledning fra Justitsministeriet, Skibsregistret og Søværnet. De endelige formuleringer er afstemt mellem Danmarks-Samfundet og Dansk Sejlunion, som lystsejlernes repræsentant. De gengivne bestemmelser og svar tager derfor udgangspunkt i respekten for flaget og almindelige etiske synspunkter.

"Danmarks-Samfundet" blev stiftet i 1908 med det formål at styrke det nationale sammenhold. Arbejdet er fra starten sket på et upolitisk grundlag, og det var naturligt at dette blev omkring det nationale symbol *Dannebrog*. Danmarks-Samfundet varetager blandt andet flagets interesser gennem udgivelse af publikationer herom og ved besvarelse af de spørgsmål, der indløber, når der rejses tvivl om flagets rette anvendelse.

Danmarks-Samfundet har venligst givet tilladelse til, at der i denne publikation er direkte gengivelser fra organisationen, ligesom organisationen har gennemgået publikationens tekster.

Dansk Sejlunion og klubberne har en særlig interesse i, at den danske sejler anvender Dannebrog til søs - i form af Yachtflaget - med respekt og udviser interesse i at føre flaget så korrekt som muligt.

Dansk Sejlunion håber at nærværende publikation vil være til gavn og glæde for klubber og sejlere. Eventuelle spørgsmål og kommentarer er naturligvis altid velkomne.

God fornøjelse og god sejlads,
DANSK SEJLUNION

Dan Ibsen
generalsekretær

DANNEBROG TIL SØS

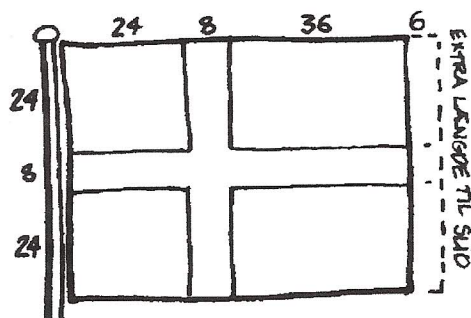
Flaget og dets brug

Vort nationalflag "Dannebrog" er et af de ældste flag i verden. Sagnet om "Dannebrog", der faldt ned fra himlen i slaget ved Lyndanisse i Estland den 15. juni 1219, giver vort flag et ekstra glans af historie og arv. Tilmed findes der kun yderligere 4 flag i hele verden, der også har et officielt navn.

Flagets historie er yderligere beskrevet senere i et særskilt afsnit.

Flaget er det nationale symbol. Det er symbolet på landet og dets folk, og må som sådan æres og agtes, hvilket i daglig tale vil sige, at man ikke kan flage, som man selv vil; Man må følge bestemte regler, som er gengivet i det følgende.

Efter forholdene kan danske statsborgere føre følgende nationalflag på deres lystfartøjer:

Nationalflaget, som også benævnes stutflaget, koffardiflaget eller handelsflaget. Flagets udseende er givet i en forordning fra den 11. juni 1748 om handelsskibenes flag: Flaget er rødt (farve 185 u) med hvidt kors uden split; Dets proportioner er angivet på tegningen herover. Dette flag kan føres af alle danske lystfartøjer uden særlig tilladelse.

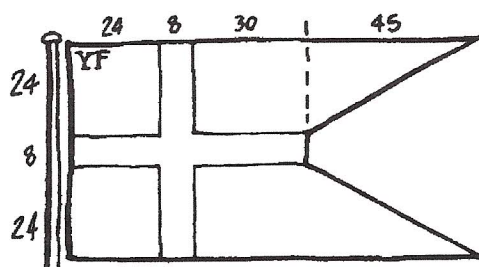
Enhver, der anskaffer sig flag, må sikre sig, at proportionerne er rigtige. Bredden på det hvide kors danner basis for størrelsen på de røde felter. Felterne nærmest stangen er kvadratiske med sider der er 3 gange korsets bredde og de lange felter er rektangulære, hvor langsiderne er $1\frac{1}{2}$ gang stangfeltets længde.

Disse mål overholdes for

faneduge, men for flag, der udsættes for hårdt vejr, tilægges ca. $\frac{3}{4}$ korsbredde i totallængden til reparation ved ombøjning og ny søm, når flaget flosser.

Dannebrog som stutflag må ikke forsynes med tekst, logo eller lignende. Der må heller ikke i reklamer eller andre afbildninger af Dannebrog afviges fra de angivne mål eller f.eks. skrives på flaget.

Yachtflaget - er det danske orlogsflag med bogstaverne YF i guld i det øverste kvadrat. Farven er dybrød (farve 193 u) - kaldet orlogsrød i modsætning til alm. Dannebrogsrød - med hvidt kors.

Dette yachtflag kan ifølge statsministeriets bekendtgørelse af 11. oktober 1957 om benyttelse af yachtflag føres på sådanne, af herboende danske tilhørende, dæksbåde (halvdæksbåde), som udelukkende er bestemt til lystfart. Tilladelsen til benyttelse af yachtflaget bortfalder, hvis fartøjet måtte blive anvendt til fragtfart, passagerfart eller nogen anden art af erhvervsforetagende.

Yachtflaget må ifølge Justitsministeriet (1979) ikke benyttes på land.

Ovennævnte betyder på godt dansk, at udlejningsfartøjer skal føre almindeligt nationalflag, også benævnt stutflag, koffar-

diflag eller handelsflag, uanset om det er danske statsborgere eller udlændinge som sejler i fartøjet, i følge de danske regler om flagning, og udlændinge må således ikke føre deres eget lands flag.

Særlige Yachtflag

Forskellige kongelige resolutioner fra 1873-1899 giver visse sejl- og roklubber tilladelse til at føre særlige kendetegn i flagets øverste kvadrat.

Den "allerhøjeste Resolution af 15de Avgust 1865" siger:

"Tilladelse til at føre Lystfartøjsflaget, der bestaar i det danske Orlogsflag med Bogstaverne YF i Guld i den øverste firkant nærmest stangen, gives på Andragende derom af Marineministeriet, dog kun for Dæksfartøjer. Andragendet, der forsynes med Stempel til Taxt 65 Øre, maa være bilagt med det pågældende Fartøjs Maalebrev eller Nationalitets og Registrerings Certifikat. Yachtflaget medfører ingensomhelst begunstigelse for Skibet med Hensyn til Havne- og Skibsafgifter. Tilladelsen til at føre Yachtflaget, der kun gjælder til Fartøjet skifter ejer, og som skal findes om bord og forevises paa vedkommende Autoritets forlangende, er

fortabt, naar Fartøjet ikke længere benyttes til Lystsejlads."

M.h.t. Kongelig Dansk Yachtklubs tilladelse til at føre 3 stjerner i guld i øverste kvadrant er den givet i Marineministeriets bekendtgørelse af 3.3.1873 om Dansk Forenings for Lystsejlads (senere K.D.Y.)'s Yachtflag.

I 1957 bortfaldt pligten til at søge tilladelse til at føre Yachtflag.

Flagetikette, flagføring

National- eller Yachtflag føres efter samme regler. Flaget er landets symbol og skal derfor altid behandles på en værdig og pietetsfuld måde:

1. Når flaget hejses, bør det sættes tæt ved flagknap eller blok
2. Når det hejses, kippes eller nedhales, må det ikke røre vandet eller dækket
3. Flaget bør altid være helt og rent; Man bør aldrig hejse et iturevet, snavset eller falmet flag
4. Hejsning og nedhaling af flaget skal foregå i et vær-

dig tempo

Man skal være opmærksom på, at det hedder at hejse og nedhale flaget (hale ned), mens "at stryge flaget" er et gammelt udtryk for at overgive sig !

Et EF-flag kan ikke benyttes i stedet for et nationalflag eller et Yachtflag.

Flagets størrelse

Flagets størrelse er afhængig af fartøjets størrelse, rigning, dets hastighed, vindstyrken i hårdt vejr (stormflag) samt flagspillets længde agter.

Det rigtige størrelsesforhold er derfor umuligt at angive, men med hensyn til flagspillets længde agter anbefales det, at hækflaget synligt kan bevæge sig op og ned til brug ved kipning eller sørgeflagning.

En gammel tommelfingerregel siger, at hækflaget bør have en sådan størrelse, at det lige holdes klar af vandet.

Flagning i havn, til ankers eller under bugsering

Flaget føres fra et flagspil agter.

Flagning under sejl

Flaget *kan* altid føres fra et flag-

spil agter, hvilket i dag er kutyme for langt de fleste lystsejlere.

Omstående flagføring anses af mange for mere korrekt og smukkere:

Enmastet fartøj med bermudarig:

Fra agterkant af storsejlets flynder

Yawl eller Ketch:

Fra mesantoppen, gerne på flagpind

Gaffelrig eller luggerrig:

Fra nokken af gaffelen

Sprydstagsrig:

Fra nokken af agterste sprydstage

Under kapsejlads føres der normalt ikke nationalflag, men det er god skik at sætte flaget, når målstregen passerer - som tak

for sejladsen - eller når kapsejladsen på et andet tidspunkt eventuelt afbrydes.

Når flaget under sejl skal føres fra nokken eller agterkant af flynder, sættes sejlet først. Dernæst hejses flaget, hvorefter hækflaget bjærges.

Ved ankomst til havn følges samme procedure i omvendt orden.

Flagning under sejlads med motor eller roning

Flaget kan altid føres fra et flagspil agter; flermastede fartøjer kan også flage fra mesantoppen eller gaffelens yderste nok.

Flagtid

I havn og til ankers hejses flaget ved solopgang, dog tidligst kl. 8.00.

Inden for flagtid i øvrigt, når medlemmer af besætningen går om bord.

Flaget nedhales hele året ved solnedgang. Forlader besætningen fartøjet inden solnedgang, nedhales flaget, når man går fra borde. Til ankers eller under henliggen i havn i nærheden af en flådestation eller et orlogsfartøj bør man koordinere

sine flagmanøvrer med disse.

Deltager man i en eskadre-sejlads, bør flaghejsning og ned-haling foretages samtidig og helst under afgivelse af et signal i form af et skud eller fløjtesignal fra eskadrelederen (bådsmandspibe, trillefløjte). Hejses eller nedhales flaget til hornsignal blæses hon-nørmar-chen.

Til søs *kan* flaget føres døgnet rundt, men det bør altid føres når man anløber eller afgår fra fremmed havn eller sejler i udenlandsk farvand.

Ved ankomst til havn uden for flagtid nedhales flaget omgående ved anløb. Det er god tradition at begynde at hejse agterfra, hvis der skal føres flere flag (f.eks. høflighedsflag). Ved nedhaling starter man for og slutter med hækflaget.

I udland følges lokal tid.

Hilsen til søs og til ankers

Hilsen mellem fartøjer, der mødes på søen, sker ved kipning med flaget - det nedhales langsomt til ca. halv og op igen én gang.

Det hilsende fartøj holder flaget

kippet, indtil det skib, der hilses på, også kipper. Så snart det skib, der hilses på, begynder at hejse flaget, haler det hilsende fartøj sit flag i top.

I danske farvande hilser danske skibe først på udenlandske far-tøjer. Ved møde med en eskadre af orlogsmænd eller lystfartøjer kippes der som regel kun for kommandoskibet.

Hvis det af praktiske årsager er udelukket at kippe med flaget, kan hilsen finde sted ved med flagspillet i hånden at føre flag og flagspil til vandret stilling én gang, og derefter sætte det på plads igen.

Afgivning af salut fra lystfartøjer betragtes som utilbørligt.

Flagning med topflag

Ved festlige lejligheder kan et Yachtflag hejses på flagspil på stortoppen (toppene). Ved ankomst til havn sættes flaget yderligere på flagspil agter.

Samtlige flag følger normal flag-tid og bør hejses eller nedhales samtidig.

Under henliggen i havn kan flagning med topflag ved festlige lejligheder suppleres med flag-ning over top

(toppene) - se herom senere.

Sørgeflagning

Ved sørgeflagning forstås flagning i forbindelse med en of-ficiel sørgedag, dødsfald i familien eller i klubben.

Sørgeflagning kan kun finde sted i havn og til ankers, aldrig til søs medmindre der er en afdød om bord eller et besætningsmedlem er druknet.

Ved sådan anledning hejses flaget - og kun dette - ved flagtid helt i top og hales derefter til ca. halv. Ved flagtids ophør hejses flaget i top og nedhales derefter.

Sker flagning i anledning af en begravelse, hejses flaget i top, når begravelsen har fundet sted.

Standere, ejerflag og lignende sættes ikke på halv.

HØFLIGHEDSFLAG

Ved ankomst til udlandet viser man respekt ved at hejse værts-nationens flag.

Høflighedsflaget hejses i yderste styrbord flagfald under øverste saling. Det

hejses ved normal flagtid under ophold i udlandet og ellers ved ankomst til den pågældende nations farvand eller havn.

Foretages sejladsen direkte fra egen havn til udenlandsk havn kan høflighedsflaget sættes ved afrejse. Der kan kun sættes én nations flag ad gangen.

Høflighedsflaget nedhales, når man forlader fremmed nations farvand og inden man anløber dansk havn.

Man kan hædre en udenlandsk gæst om bord ved at føre vedkommendes nationalflag under styrbord saling. Sejler man i tredje lands farvand, må gæstens nationalflag føres under bagbord saling (fordi høflighedsflaget føres under styrbord saling).

Høflighedsflaget følger normal flagtid, og det er god tradition at begynde med nedhaling af høflighedsflaget før ens eget hækflag ved flagtids ophør.

TOLDFLAG

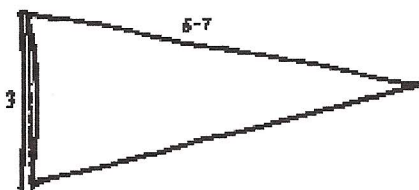
Dette flag nævnes her i forbindelse med omtalen af etikette

ved besøg i fremmede havne, fordi det i visse lande stadig er for-langt, at bogstavsignalet "Q" eller - hvis man foretrækker det - "ZS" fra den Internationale signalbog 1969 hejses ved første ankomst til havn eller til ankerplads i det pågældende land.

Signalet betyder: "Mit skib er smittefrit og jeg anmoder om frit samkvem med land".

Hermed tilkendegiver man, at fartøjet kommer fra udlandet og ønsker at indklare. Det er klart, at ingen besætnings-medlemmer må gå i land, før autoriteterne har været om bord og givet de fornødne tilladelser.

KLUBSTANDEREN

Klubstander kan føres på alle fartøjer, der tilhører (= ejeren/dennes stedfortræder er medlem af) den pågældende klub - uanset nationalitetsforhold - og uden hensyn til om

medlemmet er om bord, når fartøjet ligger i havn eller til ankers.

Til søs bør standeren kun føres, når medlemmet er om bord.

Standeretikette

Standeretikette er blevet en kompliceret sag, hvis man vil op-træde helt korrekt. Sejlere er ofte tilknyttet flere klubber eller fraktioner - for eksempel en klub, "Dansk Forening for Ældre Lystfartøjer", "FTLF" eller special-klubber for ens bådtyper - og desuden er der hensynet til ejerstander, signalflag og høflighedsflag.

Det komplicerer forholdene, når det ofte begrænsede antal flag-fald fordeles.

Generelt skal det fastslås, at standere helst skal sættes ved siden af hinanden i hver sit flag-fald, men ofte må man træffe en anden beslutning, og synspunktet bør da være, at flag og standeres gode renommé skal bevares.

Hvor og hvornår sættes standeren

Det anses for at være særlig smukt, hvis standeren sættes på stortoppen najet til et stan-

derspil og hejst i et særligt fald. Alternativt kan man sætte den på en fast anbragt metalpind på stortoppen, så den fungerer som vindfløj.

Forhindrer vindmåler, antenner eller andre instrumenter, at standeren føres på stortoppen, flyttes den til yderste bagbord flagfald under øverste salings-horn (spredholt). Maskindrevet fartøj uden mast fører klubstanderen som "gøs" på fast stage i skibets forstavn.

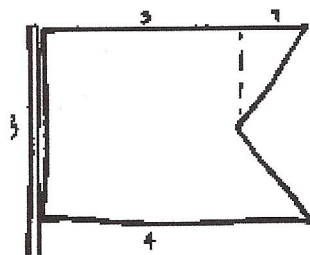
Andre standere

Tillader forholdene, at klubbens stander sættes på stortoppen, kan man, hvis man ønsker at føre yderligere en klubstander, sætte den i bagbords flagfald under øverste salingshorn.

Hvis man allerede fører sin klubstander eller salingsflaget, er det mest korrekt at etablere endnu et flagfald nærmere masten i bagbords side under øverste salingshorn, så de to standere føres i samme højde.

Salingsflaget

Hvis klubben har et specielt salingsflag, kan det have følgende facon: rektangulært med eller uden split i måleforholdet $H:L = 3:4$.

Salingsflaget kan føres under bagbords saling på alle fartøjer, der tilhører medlemmer af klubber - uanset nationalitetsforhold - og uden hensyn til om medlemmet er ombord, når fartøjet ligger i havn eller til ankers.

Til søs bør salingsflaget kun føres, når medlemmer af klubber er ombord.

Efterhånden har kun de færreste plads til at føre standeren på mastetoppen, og standeren føres derfor i stedet under bagbord saling - fordi den styrbords side, æressiden, er forbeholdt høflighedsflag.

I mange lande, også i skandinavien er det imidlertid god skik at føre trekantede standere på mastetoppen, når dette er muligt - og kun der - medens man fører et rektangulært "foreningsflag" under salin-

gen.

Med salingsflaget har en klub mulighed for at følge denne maritime tradition.

Størrelse af standere og salingsflag

Generelt må det siges, at flag og standere i "frimærkestørrelse" virker uharmoniske. Der bør være et passende forhold mellem riggens højdemål, og standerens længde/salingsflagets højde.

Standerens længde kan sættes til $1/17$ - $1/20$ af mastens længde og salingsflagets højde til $1/14$ - $1/15$ af afstanden fra dæk til salingshornets nok.

Ejerflag

Et ejerflag er det, vi i dag forstår ved et rederi- eller firmaflag, som lystfartøjer her i landet også har ret til at hejse som deres personlige flag.

Ejerflagets størrelse afhænger af fartøjets mål og riggens art, og må tilpasses hertil uden at være for dominerende. Ejerflag føres under **styrbords saling**, undtagen på de tidspunkter, hvor der føres høflighedsflag. I sådanne tilfælde må ejerflaget flyttes, for høflighedsflaget må kun føres på et sted, der alene

er mindreværdigt i forhold til skibets eget nationalflag. Styrbordssiden er "æressiden".

Ejerflaget hejses når ejeren er om bord eller i nærheden af sit fartøj og nedhales, når han går fra borde. Men efterhånden er det almindeligt, at ejerflaget føres, så længe fartøjet er klargjort til sejlads, og det behøver ikke at nedhales om natten.

På gamle fotos kan man ofte identificere en båd ud fra dette ejerflag.

SIGNALFLAG

De internationale signalflag anvendes skibe imellem til kommunikation eller som meddelelsesmiddel mellem skib og land.

Flagsignaler hejses, hvor de er mest synlige.

Flag over toppen (toppene) - Festlig flagning

Ved passende lejligheder kan der etableres festlig flagning med signalflag, dog kun når fartøjet ligger i havn eller til ankers.

Ved flagning over toppen (toppene) sættes Yachtflaget som sædvanlig. På mastetoppen (stortoppen) sættes yderligere et Yachtflag eller fremmed nations flag, der skal vaje højere end alt andet. Se "*Flagning med topflag*". Endvidere sættes alle ombordværende internationale signalflag over top i passende afstand fra hinanden.

Det skal understreges, at der ikke må indgå nationalflag, fantasiflag eller andet i flagrækken, der begynder ca. 50 cm over vandspejlet forude, går videre over klyverbom eller nokken af stævn til mastetop (mastetoppene) til nokken af agterste mesanbom eller agterste punkt på søgelænder eller hæk.

Som regel begynder man flagrækken med 2 stutflag og derefter en talstander, og således fortsætter man, idet man overholder følgende regler:

1. Ingen lange talstandere sættes i de dele af flagrækken, der sidder nær dæk eller mastetop
2. Flagrækken sammensættes således, at de pæneste farve-

kontraster opnås

3. Der bør ikke forekomme noget flagsignal i flagrækken

Flagning over top følger normalt festlighedernes varighed, men det er god tone at nedhale signalflagene ved almindelig flagtids ophør, og eventuelt nationalflag sat som topflag skal følge normal flagtid.

Signalflag i nødsituationer

Kommer man i en situation, hvor det er nødvendigt at rekvirere hjælp fra andre, kan man benytte sine signalflag således:

- * Signalflag "N" sat over signalflag "C" et synligt sted på båden
- * Et firkantet flag sat med en kugle (eller lignende form) over eller under flaget på et synligt sted på båden

(Skitser)

MERE OM: FLAGETS HISTORIE

Det ældste danske flag var *Ravnefanen*, en rød dug med "Odins Ravn" broderet i sort. Den blev kendt videnom som vikingernes samlingsmærke og kaldtes *Dannebroge*, d.v.s. danernes klæde (mærke). Skrivemåden er i tidens løb ændret til *Dannebrog*.

Odins Ravn måtte ved kristendommens indførelse vige for det kristne symbol, korset, og Dannebrog med det hvide kors på rød bund har sandsynligvis omkring år 1200 været korsfarermærke i forbindelse med forsøg på at kristne det hedenske Estland.

Den folkelige overlevering og senere skriftlige beretninger har sat Dannebrog's oprindelse i forbindelse med det endelige slag ved borgen i Lyndanisse i Estland den 15. juni 1219, hvor flagets uventede tilsynekomst i den stærke blæst "som sendt fra himmelen" opdannede de hårdt trængte danskere under kong Valdemar til den endelige sejr, omend det først relativt sent blev "hvermands eje".

I tidens løb er der på det militære område fastlagt en lang række regler og anvisninger om Dannebrog og dets anvendelse. Disse bestemmelser er her kun omtalt i de tilfælde, hvor de senere har haft betydning for den civile anvendelse af Dannebrog;

- 1219 - Dannebrog (den røde dug med det hvide kors) omtales første gang i forbindelse med slaget ved Lyndanisse den 15. juni

- ca1375 - Dannebrog afbildet første gang i farver og betegnet som Kongen af Danmarks flag (findes på National-

	biblioteket i Bruxelles)		til dannebrogsrød)
1748 -	Der nedfældes regler om at handelsflåden skal bruge Dannebrog som stutflag, mens skibe tilhørende staten eller med tilladelse fra og særlige opgaver for staten skal føre Dannebrog som splitflag. Samtidig fastsættes de mål, som stadig er gældende for stutflag, splitflag samt de forskellige på skibet anvendte flag og vimpler (i rigning, stævn osv.)	1949- 1951 -	Det Danske Spejderkorps, KFUM-spejderne og FDF/FPF får tilladelse til på bådene i deres sejlergrupper at føre orlogsflaget med pågældende korpsmærke i øverste stangfelt
1854 -	Tidligere bestemmelser, således et indskærpende forbud fra 1833 (!), hvorefter det ikke var tilladt private at hejse Dannebrog, ophæves	1957 -	Da indregistreringen af lystbåde afskaffes, ændres bestemmelsen af 1865 om YF-flag til, at alle lystfartøjer kan føre dette flag
1865 -	Indregistrerede lystfartøjer må føre orlogsflaget (se senere 1939) med YF i øverste kvadrat (YF = Yachtflag)	1957 -	Det tillades private at flage med finsk, islandsk, norsk og svensk flag (også uden Dannebrog) uden særlig tilladelse
1888 -	Dansk Forening for Røsport må på bådene føre orlogsflaget med DFfR og to korslagte årer i øverste stangfelt	1966 -	Til de netop nævnte flag føjes nu FN-flaget
1939 -	Dansk Kano- og Kajakforbund må på sejlkanoer føre orlogsflaget med D.K.F. i øverste stangfelt	1966 -	Politimesteren på stedet vil kunne give tilladelse til flagning med fremmede, af Danmark anerkendte staters flag f.eks. i forbindelse med internationale stævner, kongresser, udstillinger osv. Der skal samtidig flages med Dannebrog i mindst samme størrelse og type, og på en ikke mindre fremtrædende plads.
1939 -	Flagreglement for Søværnet, stadfæstet ved kongelig resolution af 25. oktober, siger: Orlogsflaget er et splitflag af dybrød farve med hvidt kors. (Populært taler man om kraprød i modsætning	1989 -	Der kan frit flages med EF-flaget. (Dette kan ikke erstatte nationalitetsflaget)

FLAGNING PÅ LAND

Dansk Sejlunion henviser til:

- * Danmarks-Samfundets bog:
"Sådan bør man bruge Dannebrog"
(5. udgave 1992)

hvor flagets udseende, danske flagdage, flagning på halv stang, flagning med Dannebrog sammen med andre nationers flag, Dannebrog som udsmykning og Dannebrogspaner gennemgås detaljeret.

Denne publikation kan rekvireres hos:

Danmarks-Samfundet
Idrættens Hus
2605 Brøndby
Tlf. 43 26 20 96

SPØRGSMÅL VEDR. BRUGEN AF DANNEBROG TIL SØS

Spørgsmålene omfatter blandt andet en del svar, som er gengivet med tilladelse fra Danmarks-Samfundet. Samtidig er svarene også uddrag af den foregående tekst.

1. Hvornår hejses og nedhales Dannebrog til søs ?

Svar:

- a) I havn, når man henholdsvis går om bord og fra borde
- b) Når skibet er bemanded, hejses flaget kl. 08.00 eller ved solopgang efter dette tidspunkt
- c) Når skibet er bemanded, nedhales flaget altid ved solnedgang. I udlandet følges dog praksis i pågældende land
- d) Flaget kan, hvis forholdene taler for det, føres under sejlads efter solnedgang, men i så fald bør Dannebrog, i lighed med, hvad der gælder i land være rimeligt belyst
- e) Flaget bør føres ved anlæg eller afgang fra havne eller red (ankerplads)

2. Hvem må anvende Yachtflaget på lystbåde ?

Svar:

- a) Danske statsborgere som bevarer deres bopæl i Danmark
- b) Det er ikke nødvendigt at være medlem af en forening

3. Hvilke flag bør føres ?

Svar:

- a) Både lystfartøjer og robåde har tilladelse til at benytte orlogsflaget, der er et splitflag i en mere dybrød farve, der kaldes orlogsrød eller populært kraprød.
- b) På lystfartøjer skal orlogsflaget være forsynet med bogstaverne "Y.F." i gult i øverste stangfelt. Flaget kaldes Yachtflag. Ved tilladelse hertil - se den tidligere tekst. Tilladelsen bortfalder, hvis båden anvendes til erhverv.
- c) For roere er der tilsvarende ved en kgl. resolution givet tilladelse til til at anvende korslagte årer og DFfR. Denne tilladelse gælder kun for robåde under DFfR.
- d) Endelig har Det Danske Spejderkorps, KFUM-spejderne og FDF/FPF tilladelse til på bådene under deres sejlergruppe at føre orlogsflaget med pågældende bomærke i stangfeltet. Det samme gælder sejlkanoer under Dansk Kano- og Kajakforbund.
- e) Flagene nævnt under b), c) og d) må ikke benyttes i land ved klubhus, bådebro m.v. Dog har Sorø Sejlklub i forrige århundrede fået tilladelse til at anvende særligt mærket splitflag på bådebroen.
- f) De internationale signalflag anvendes som anført i "Den Internationale Signalbog"
- g) Ved særlige lejligheder, f.eks. besøg i udlandet, bruges pågældende nations flag som "gæsteflag". Det må under ingen om-

stændigheder være større end nationsflaget, og det anbringes normalt under styrbords saling.

Hejsning og nedhaling af gæsteflaget følger samme regler som for nationsflaget

4. Må Yachtflaget føres najet til hækstaget på en sejlbåd ?

Svar:

- a) Nej, dette er en dårlig skik og ikke den korrekte måde at føre Yachtflaget på. Flaget kan ikke vaje ud fra båden og desuden minder det om et flag på halv stang.
- b)

5. Må en dansk statsborger under længere ophold i udlandet føre Yachtflag på en båd indkøbt i pågældende land ?

Svar:

- a) Uanset hvor båden er købt, kan Yachtflaget benyttes af en dansk statsborger, så længe han bevarer sin danske bopæl.
- b) Indregistreres båden i udlandet, skal pågældende nations flag føres.

6. Hvis en båd indregistreres og forsikres i udlandet, kan man da som dansk statsborger sejle med Dannebrog som stutflag ?

Svar:

- a) I Danmark, Norge, England m.fl.

lande indregistreres en båd kun, hvis ejeren (enkeltperson eller organisation) har fast bopæl i landet.

- b) Hvis f.eks. en dansk statsborger lader en lokal kontakt indregistrere sin båd i f.eks. Norge, betragtes båden som norsk ejet og skal føre norsk flag, evt. suppleret med dansk gæsteflag

7. Må en udenlandsk statsborger med bopæl i Danmark føre dansk nationalflag ?

Svar:

- a) Hvis ejeren har fast bopæl i og båden er indregistreret i Danmark (= skibsregistret) kan en udenlandsk statsborger føre Dannebrog som stutflag på et privatejet lystfartøj

8. Hvilke nationalitetsflag må en charterbåd føre ?

Svar:

- a) En charterbåd, som er indregistreret i Danmark, kan føre Dannebrog som stutflag. Lejes denne båd ud til udenlandske gæster, skal disse altså fortsat følge de danske regler for flagning og må ikke føre deres eget lands nationalflag. Udenlandske gæster om bord kan føre et gæsteflag, som svarer til deres nationalitet.
- b) En charterbåd må som erhvervmæssigt fartøj under ingen omstændigheder føre Yachtflaget, uanset der er danske eller udenlandske statsborgere om bord,

idet Yachtflaget ikke må føres af fartøjer, som anvendes til fragtfart, passagerfart eller nogen anden form for erhverv, herunder til udlejning.

9. Hvornår er sejladsen erhvervmæssig ?

Svar:

- a) Dette spørgsmål må afgøres i hvert enkelt tilfælde, men generelt kan følgende siges at være erhvervmæssig anvendelse af lystbåde: fragtfart, udlejningsbåde/charterbåde, professionelle sejlere, sejlture som der tages betaling for (passagerfart) og lignende.

Et eksempel, som ikke faldt ind under begrebet erhvervmæssigt, var: nogle seniorer i en sejlklub lånte klubbens øvelsesbåd og indbetalte et mindre bidrag til bådens vedligeholdelse.

Flere af spørgsmålene viser, at der også til søs kan opstå tvivl om den rette anvendelse af Dannebrog.

Dansk Sejlunion vil i samråd med Danmarks-Samfundet i hvert tilfælde forsøge at give det korrekte svar, **men adskillige problemer vil kunne løses derved, at man hele tiden lægger til grund, at løsningen skal tjene til at fastholde Dannebrog's gode renommé.**